

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van ... tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van Richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG

- Principiële goedkeuring

Op 14 december 2016 werd richtlijn 2016/2284 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen aangenomen. Deze richtlijn vervangt richtlijn 2001/81/EG inzake de nationale emissieplafonds (NEC) en legt emissieplafonds vast vanaf enerzijds 2020 en anderzijds 2030 voor vijf pollutanten: zwaveloxiden (SO_x), stikstofoxiden (NO_x), vluchtige organische stoffen exclusief methaan (NMVOS), ammoniak (NH₃) en fijn stof met een aerodynamische diameter tot 2,5 µm (PM_{2,5}). De richtlijn legt aan de lidstaten ook op een emissiereductieprogramma op te stellen om die doelstellingen te halen en om emissieprognoses op te stellen in functie van de voorgenomen maatregelen, om jaarlijks een emissie-inventaris op te stellen voor de pollutanten die zijn opgenomen in bijlage 1 bij de richtlijn, om de impact van luchtverontreiniging op de ecosystemen in kaart te brengen en om over al deze zaken te rapporteren.

Voor het Vlaams Gewest werd deze richtlijn omgezet door het besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2017 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en tot wijziging van artikel 3.7.10.2 van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014.

Het voorliggende samenwerkingsakkoord formaliseert een aantal afspraken tussen de betrokken overheden en zet een aantal bepalingen om die op Belgisch niveau moeten beslist en gerealiseerd worden.

1. SITUERING

A. BELEIDSDOELSTELLING

Op 14 december 2016 werd de nieuwe richtlijn 2016/2284 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen aangenomen. Deze richtlijn vervangt richtlijn 2001/81/EG inzake de nationale emissieplafonds (NEC) en legt emissieplafonds vast vanaf enerzijds 2020 en anderzijds 2030. De richtlijn is in werking getreden op 31 december 2016 en de lidstaten moesten deze richtlijn uiterlijk tegen 1 juli 2018 omzetten. Ze werd omgezet door de drie gewesten.

Voor het Vlaams Gewest werd deze richtlijn omgezet door het besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2017 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en tot wijziging van artikel 3.7.10.2 van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014.

Deze nieuwe NEC-richtlijn (hierna "NECR" genoemd) legt emissiereductiedoelstellingen vast per lidstaat voor vijf pollutanten: zwaveloxiden (SO_x), stikstofoxiden (NO_x), vluchtige organische stoffen exclusief methaan (NMVOS), ammoniak (NH₃) en fijn stof met een aerodynamische diameter tot 2,5 µm (PM_{2,5}). De NECR bevat doelstellingen voor twee tijdsblokken. Een eerste set doelstellingen is van kracht vanaf 2020 en een tweede set vanaf 2030. Voor de periode voorafgaand aan het tijdsblok 2020 blijven de emissieplafonds uit Richtlijn 2001/81/EG van kracht. De reductiedoelstellingen in de NECR zijn uitgedrukt als een procentuele reductie ten opzichte van het referentiejaar 2005. De NECR legt aan de lidstaten ook op een emissiereductieprogramma op te stellen om die doelstellingen te halen en om emissieprognoses op te stellen in functie van de voorgenomen maatregelen, om jaarlijks een emissie-inventaris op te stellen voor de pollutanten die zijn opgenomen in bijlage 1 bij de richtlijn, om de impact van luchtverontreiniging op de ecosystemen in kaart te brengen en om over al deze zaken te rapporteren.

De emissiereductiedoelstellingen geldig vanaf 2020 voor België zijn overgenomen uit het geamendeerde protocol van Göteborg. De verdeling van de noodzakelijke inspanningen om deze emissieplafonds na te leven is het onderwerp van een samenwerkingsakkoord¹. De goedkeuringsprocedures voor dit akkoord zijn op dit moment lopende bij de verschillende overheden (Gewesten en federale overheid). In het Vlaams gewest is dit reeds afgerond.

Er is nog een bijkomend samenwerkingsakkoord nodig voor de verdeling van de reductiedoelstellingen die gelden vanaf 2030. Dat is het voorwerp van het voorliggende samenwerkingsakkoord. De verdeling werd al goedgekeurd op 4 mei 2017 door de Interministeriële Conferentie Leefmilieu (ICL). Daar werd ook besloten om de rechtszekerheid van de verdeling te verzekeren middels een samenwerkingsakkoord.

Naar aanleiding van de beslissing van de ICL van 4 mei 2017 werd een ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest uitgewerkt voor de verdeling van de inspanningen in het kader van de NECR. De Uitgebreide ICL van 3 mei 2019 verklaarde zich akkoord met het ontwerp van samenwerkingsakkoord en verzocht de federale en gewestelijke overheden de goedkeuringsprocedure

¹ Samenwerkingsakkoord van 7 september 2018 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van het Protocol bij het Verdrag van 1979 betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, ter bestrijding van verzuring, eutrofiëring en ozon op leefniveau, met bijlagen, ondertekend in Göteborg op 30 november 1999, zoals gewijzigd op 4 mei 2012 te Genève

voor het voorliggende samenwerkingsakkoord zo snel mogelijk af te werken. Het ontwerp van samenwerkingsakkoord wordt als bijlage 1 bij dit voorstel van beslissing gevoegd.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Besluit van de Vlaamse Regering van 27 oktober 2017 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne en tot wijziging van artikel 3.7.10.2 van titel III van het VLAREM van 16 mei 2014.
- Beslissing van de Interministeriële Conferentie Leefmilieu van 4 mei 2017: De ICL
 1. Beslist de emissiereductiedoelstellingen uit richtlijn 2016/2284 als volgt te verdelen over de gewesten:

	Emissie BE 2005 (kt)	Reductiedoelstelling BE 2030 (% t.o.v. 2005)	Emissieplafond 2030 (kt)			
			BE	VLA	WAL	BRU
NO _x	304.5	59%	124.8	71.8	49.6	3.4
SO ₂	142.6	66%	48.5	32.5	15.6	0.4
PM _{2,5}	35.3	39%	22.2	12.9	8.8	0.5
NMVOs	147.7	35%	96.0	59.5	32.5	4.0
NH ₃	68.4	13%	59.5	40.0	19.4	0.1

2. Beslist dat bij een aanpassing van een gewestelijke emissie-inventaris voor het referentiejaar 2005, de gewestelijke doelstellingen aangepast worden met behulp van de formule:

$$PL_{a,x} = PL_{a,x}^0 + (E_{2005,a,x} - E_{2005^0,a,x}) \times (1 - RP_x)$$

3. Engageert zich om de rechtszekerheid te verzekeren van de verdeling van de verplichtingen per entiteit middels een samenwerkingsakkoord.
4. Roept de overheden op om snel werk te maken van het opstellen van dit samenwerkingsakkoord.
5. Roept de overheden op om de nodige stappen te zetten om een tijdige omzetting van de richtlijn in België te verzekeren.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De emissiereductiedoelstellingen die in de NECR zijn opgenomen, zijn strenger dan de emissieplafonds die sedert 2010 van kracht zijn en vereisen dus aanvullende inspanningen van de 3 Gewesten én van de federale overheid. De inspanningen van de Gewesten gaan over het naleven van de emissieplafonds, waarvoor de Gewesten binnen hun bevoegdheden maatregelen moeten nemen, op de manier die zij het best achten. De inspanningen van de federale overheid hebben betrekking op specifieke maatregelen binnen de federale bevoegdheid die in het samenwerkingsakkoord worden bepaald, en dit ter ondersteuning van het gewestelijke beleid voor het bereiken van de emissieplafonds. De gewesten hebben dus een resultaatsverbintenis (het naleven van de emissieplafonds), terwijl de federale overheid een middelverbintenis heeft (invoeren van de in het akkoord gespecificeerde maatregelen), om bij te dragen tot het naleven van de Belgische plafonds.

De NECR legt aan de lidstaten op om een nationaal reductieprogramma op te stellen voor de betrokken pollutanten tegen 1 april 2019. Artikel 15 van het samenwerkingsakkoord legt een kalender vast voor de gewestelijke en federale bijdragen voor dit programma en de rapportering ervan aan de Europese Commissie.

Emissie-inventarisatie, het opstellen van emissieprognoses en de monitoring van de impact van luchtverontreiniging op ecosystemen zijn louter gewestelijke bevoegdheden. Deze verplichtingen zijn in de NECR in sterke mate, zowel naar inhoud als naar timing, afgestemd op de verplichtingen onder het Göteborg Protocol bij het LRTAP-verdrag. De gegevens uit deze inventarissen, prognoses en monitoring van de impact van de emissies moeten gecompileerd worden op Belgisch niveau alvorens ze aan de Europese Commissie kunnen worden overgemaakt. Het voorliggende samenwerkingsakkoord legt de modaliteiten van deze compilatie vast.

Het voorliggende samenwerkingsakkoord zet bovendien de volgende bepalingen van de NECR om die op Belgisch niveau moeten beslist en gerealiseerd worden: de toepassing van de flexibiliteitsmechanismen bij de beoordeling van het voldoen aan de reductiedoelstellingen (NECR, artikel 5) en het ter beschikking stellen van nationale gegevens (NECR, artikel 14.1).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.

Dit artikel vergt geen toelichting.

Artikel 2.

Dit artikel regelt de instemming met het samenwerkingsakkoord.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van besluit heeft geen weerslag op de begroting. De in het voorgestelde samenwerkingsakkoord beschreven taken voor de Vlaamse Overheid zijn reeds opgenomen in Hoofdstuk 2.10 van titel II van het VLAREM. Hier zijn de bevoegde diensten binnen de overheid aangeduid. Zoals toegelicht in het verslag aan de leden van de Vlaamse Regering bij het besluit van de Vlaamse Regering tot omzetting van Richtlijn 2016/2284 (goedgekeurd op 27 oktober 2017 en ter advies voorgelegd aan de Inspectie van Financiën op 24 april 2017) zijn de emissieplafonds voor Vlaanderen haalbaar met het bestaande beleid. Dit wordt bevestigd in het Luchtbeleidsplan dat op 25 oktober 2019 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd.

Het advies van de Inspectie van Financiën van 20 november 2019 gaat als bijlage 5. Het advies stelt dat geen gemotiveerd begrotingsakkoord moet ingewonnen worden.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Adviesvraag aan de Minaraad en aan de Raad van State.

5. LIJST VAN BIJLAGEN

1. Ontwerp van samenwerkingsakkoord
2. Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord
3. Ontwerp van Memorie van toelichting
4. Nota aan het Overlegcomité
5. Advies IF

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. in te stemmen met bovengenoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van Richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG.
2. de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken het ontwerp van samenwerkingsakkoord op de volgende vergadering van het Overlegcomité te agenderen.
3. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te machtigen te beoordelen of de behandeling op het Overlegcomité aanleiding geeft tot aanpassing van bovengenoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord.
4. de minister-president van de Vlaamse Regering en de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid, te machtigen bovengenoemd samenwerkingsakkoord te ondertekenen indien de behandeling door het Overlegcomité geen aanleiding geeft tot aanpassingen aan bovengenoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord.
5. haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van ... tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de uitvoering van een aantal bepalingen van Richtlijn 2016/2284 van het Europees Parlement en

de Raad van 14 december 2016 betreffende de vermindering van de nationale emissies van bepaalde luchtverontreinigende stoffen, tot wijziging van Richtlijn 2003/35/EG en tot intrekking van Richtlijn 2001/81/EG, en aan de bijbehorende memorie van toelichting.

6. de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu en het waterbeleid:
 - a. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
 - b. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
 - c. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van zestig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, indien de Vlaamse minister oordeelt dat de behandeling door het Overlegcomité geen aanleiding geeft tot aanpassingen aan bovengenoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR